

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Факультет економіки та бізнесу
Кафедра економіки і бізнесу

СИЛАБУС
з навчальної дисципліни
«МЕТОДОЛОГІЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»
(<http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=937>)

Викладач	д.е.н., професор Тетяна ЯВОРСЬКА http://www.tsatu.edu.ua/et/people/javorska-tetjana-ivanivna/
Кількість кредитів	6
Загальна кількість годин	180

Загальний опис навчальної дисципліни

Анотація курсу. Дисципліна «Методологія економічних досліджень» спрямована на формування у здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти загальних та фахових компетентностей щодо методики проведення економічного дослідження з урахуванням логічної послідовності його етапів. Дисципліна направлена на вивчення таких питань, як: сутності науки та система закономірностей, з якими пов'язано її сучасний розвиток; класифікація наукових знань; об'єкт, предмет, та мета наукового дослідження; сутність науково – дослідницької діяльності; класифікація наукових досліджень за основними напрямками; сутність економічної інформації та її класифікація; методи обробки первинної інформації; поняття методології, методики та класифікація методів дослідження; умовний поділ загальнонаукових методів; загально – наукові методи, які використовуються на теоретичному рівні дослідження; загальнонаукові методи, які використовуються на теоретичному та емпіричному рівнях дослідження; загальнонаукові методи емпіричного дослідження; групи конкретно-наукових методів дослідження: соціально – економічної статистики та економіко-математичні методи; сутність методів соціально-економічного прогнозування; структурні особливості наукових робіт та їх стиль; сутність та композиція дисертаційної роботи, особливості оформлення наукових текстів.

Метою дисципліни є надання здобувачам теоретичних знань і практичних навичок з питань суті та організації наукових економічних досліджень, їх методики та правильного обрання об'єкта та предмета дослідження, критеріїв та системи оцінюваних показників, алгоритму виконання економічної наукової роботи на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Завдання дисципліни полягає у ознайомленні з основними поняттями, категоріями та методологією наукових досліджень; набутті практичних навичок застосування загальнонаукових та конкретно-наукових методів економічних досліджень; формуванні навичок організації процесу наукового дослідження; розвитку умінь роботи з джерелами інформації у процесі наукового дослідження; стимулюванні пошукової активності, прагнення до творчого пошуку.

Результати навчання (компетентності)

Компетентності, які здобувач набуде в результаті вивчення дисципліни

Спеціальність	Загальні компетентності (ЗК)	Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	Результати навчання (РН)
076 «Підприємництво та торгівля»	<p>ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p> <p>ЗК02. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК03. Здатність працювати автономно.</p>	<p>ФК01. Здатність планувати і виконувати оригінальні дослідження на відповідному рівні, досягати наукових результатів, які можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях, впроваджені у практичну діяльність, що створюють нові знання у підприємницьких, торговельних та біржових структурах та/або дотичних до них міждисциплінарних напрямках.</p> <p>ФК02. Здатність продукувати, обґрунтовувати нові ідеї, гіпотези і моделі та приймати науково обґрунтовані рішення у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p> <p>ФК05. Здатність до критичного переосмислення і розвитку сучасних теорій, методологій, об'єктів досліджень й практик, із застосуванням системного підходу до врахування неекономічних аспектів з різних галузей знань, у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.</p>	<p>РН01. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.</p> <p>РН02. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, методологію наукових досліджень, застосовувати їх в процесі проведення власних досліджень у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у викладацькій практиці.</p> <p>РН05. Застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>РН07. Аналізувати та оцінювати стан, тенденції розвитку підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, застосовувати сучасні методології, методи та інструменти для вирішення актуальних проблем у професійній практиці.</p> <p>РН11. Вільно презентувати, обговорювати державною та іноземними мовами результати досліджень, наукові та/або прикладні проблеми підприємництва, торгівлі, біржової діяльності, оприлюднювати їх у наукових публікаціях провідних міжнародних видань або впроваджувати у практичну діяльність.</p> <p>РН 13. Проводити комплексні</p>

				дослідження щодо функціонування і розвитку суб'єктів підприємництва в аграрному секторі економіки та на сільських територіях.
--	--	--	--	---

Орієнтовний перелік тем лекцій

1. Теорія наукових досліджень.
2. Складові методології наукового дослідження.
3. Підходи та принципи формування інформаційного забезпечення наукового дослідження.
4. Загальні методи наукових досліджень.
5. Конкретно-наукові методи економічних досліджень.
6. Спеціальні методи економічних досліджень.
7. Методи соціально-економічного прогнозування.
8. Види наукових досліджень, науковий стиль їх оформлення.
9. Апробація та публікація результатів наукового дослідження.
10. Дисертаційна робота: написання, оформлення, захист

Орієнтовний перелік тем практичних занять

1. Поняття наукових досліджень, сутність та основні визначення.
2. Класифікація наукових досліджень та форми оформлення їх результатів.
3. Призначення основних видів інформації, суть методів обробки первинної інформації.
4. Поняття методології, методики, методів, техніки та способів дослідження.
5. Загальні методи наукових досліджень.
6. Види економіко-статистичних методів та їх поділ на методи і прийоми обробки даних і методи і прийоми аналізу.
7. Методи прогнозування, які найбільш широко використовуються в соціально-економічних дослідженнях.
8. Методика підготовки тез наукової доповіді. Порядок написання наукової статті. Критерії оцінювання науковості
9. Організація кваліфікаційного дослідження на присвоєння звання доктора філософії у галузі економіки.
10. Загальна методика виконання дисертаційної роботи.

Політика курсу

✓ Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання та значною мірою залежить від його систематичності та виконання завдань на освітньому порталі ТДАТУ. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде неатестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані під час консультацій або на освітньому порталі університеті. Через об'єктивні причини (наприклад, карантин, хвороба, участь у конференції, науковому проекті, міжнародному стажуванні) навчання може відбуватись в on-line формі на освітньому порталі ТДАТУ з використанням системи Moodle або за

посередництва інших інформаційно-комунікаційних платформ чи технологій за погодженням із викладачем курсу.

✓ Списування під час виконання контрольних заходів, модульних контролів та екзамену заборонені, зокрема із використанням мобільних гаджетів, комунікаційних засобів тощо.

✓ Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

✓ Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися академічної етики: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік освітнього процесу.

Рекомендована література

1. Бхаттачарджи А., Ситник Н. Методологія та організація наукових досліджень: дослідження в соціально-економічних науках. Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: НТУУ «КПІ ім. Ігоря Сікорського», 2022. 173 с.
2. Андрійчук В. Г. Основи наукових досліджень в агробізнесі : навч. посібник / [В. Г. Андрійчук]. – Київ : КНЕУ, 2018. – 491, [5] с.
3. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О.І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва – Х.: ХНАУ, 2017. – 272 с.
4. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с. ISBN 978-966-439-974-3.
5. Яворська Т. І. Методологія та організація наукових досліджень: курс лекцій. Мелітополь: Люкс, 2020. 190 с.

Гарант освітньої програми

Тетяна ЯВОРСЬКА